

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA

ORAZ

UKŁAD KONSUMENCKI

PRAKTYCZNY
PORADNIK
DŁUŻNIKA

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA ORAZ UKŁAD KONSUMENCKI PRAKTYCZNY PORADNIK DŁUŻNIKA

Wpadnięcie w niemożliwe lub trudne do spłacenia długi nie powinno spychać człowieka na margines społeczny i z dnia na dzień pozbawiać wszystkiego. Dlatego **Ministerstwo Sprawiedliwości** przygotowało rozwiązania, które pozwalają takim osobom bezpiecznie wyjść z zadłużenia i odbudować normalne życie. Nowe przepisy, zawarte w ustawie – **Prawo upadłościowe**, weszły w życie 24 marca 2020 roku. Obowiązują z korzyścią dla zwykłego obywatela.

Ten poradnik ma charakter informacyjny. Przekazana w nim wiedza ma ułatwić podjęcie świadomej decyzji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości lub o zawarciu układu konsumenckiego.

Stan prawny na 1 lutego 2021 r.

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA

Jeśli przecenisz swoje możliwości finansowe, stracisz pracę, dotknie Cię choroba lub nieszczęśliwe zdarzenie losowe, przez co nie będziesz w stanie spłacać zobowiązań, możesz podlegać egzekucji komorniczej. Grozi to utratą domu, mieszkania i praktycznie całych zarobków. Wiele osób wpycha to w szarą strefę, naraża na depresję i problemy rodzinne. A wierzyciele i tak nie odzyskują całej należności, bo z dłużnika zdjęto już przysłowiową ostatnią koszulę.

Mechanizmem, który zapobiega takiej sytuacji – niekorzystnej zarówno dla dłużnika, jak w rezultacie również dla wierzyciela – jest upadłość konsumencka. Dzięki niej można kompleksowo rozwiązać problem zadłużenia: na ile jest to możliwe spłacić wierzycieli i dostać szansę na nowy start.

PAMIĘTAJ!

Tylko w wyjątkowych przypadkach Twoje długi mogą zostać całkowicie umorzone bez obowiązku dokonywania jakichkolwiek spłat.

Prowadzona przed sądem upadłość konsumencka zmierza do ustalenia jakim osobom, w jakiej wysokości oraz w jakich terminach, będziesz zobowiązany spłacić swoje zadłużenie, przy uwzględnieniu możliwości zarobkowych i kosztów utrzymania rodziny. W większości przypadków oznacza to, że możesz liczyć nie tylko na rozłożenie długów na raty, ale także na ich bardzo znaczne zredukowanie. Okres realizacji planu spłaty wierzycieli może wynosić maksymalnie do 7 lat.

Nie musisz się obawiać, że zostaniesz pozbawiony wszystkiego. Prawo upadłościowe gwarantuje zachowanie określonego w przepisach majątku ruchomego najpotrzebniejszego w życiu codziennym. Ochronie będzie podlegać również część Twoich dochodów uzyskiwanych po ogłoszeniu upadłości (np. z tytułu wynagrodzenia za pracę, ze świadczenia emerytalnego, rentowego itp.).

Postępowanie uproszczone

Upadłość konsumencka powinna być szybkim, nieskomplikowanym i przejrzystym postępowaniem prowadzącym do Twojego oddłużenia. Dlatego od 24 marca 2020 r. wprowadzone zostało tzw. konsumenckie uproszczone postępowanie upadłościowe. W tej procedurze aktywność sądu ograniczona została do najważniejszych decyzji, takich jak ogłoszenie samej upadłości, ustalenie planu spłaty wierzycieli, a także rozpatrywanie ewentualnych skarg na czynności lub zaniechania syndyka. Postępowanie nie powinno trwać dłużej niż 6-8 miesięcy.

PAMIĘTAJ!

Szybkość postępowania upadłościowego zależy również od Twojej dobrej współpracy z syndykiem.

Postępowanie zwykłe

Prowadzenie upadłości w trybie uproszczonym nie zawsze jest możliwe. Jeśli okaże się, że Twoja sytuacja majątkowa jest dość złożona (np. prowadziłeś w przeszłości firmę, posiadasz znaczny majątek albo z nieuregulowanym stanem prawnym, masz bardzo wielu wierzycieli) może się tak złożyć, że Twoje postępowanie będzie prowadzone w trybie zwykłym. Udział sądu jest wtedy znacząco większy, a postępowaniem kieruje sędzia – komisarz. Trwa ono z reguły co najmniej rok lub dwa lata.

Kim jest syndyk

Syndyk kieruje tokiem postępowania uproszczonego, jak również odpowiedzialny będzie za sprzedaż Twojego majątku, oczywiście jeżeli go posiadasz. W uproszczonym postępowaniu syndyk przygotowuje też projekt Twojego planu spłaty wierzycieli. Dlatego nie bądź zaskoczony, jeżeli syndyk będzie wypytywał Cię nie tylko o szczegóły związane z Twoim majątkiem oraz długami, ale również będzie interesował się Twoją sytuacją życiową i materialną.

UWAGA!

To od syndyka dowiesz się, że sąd ogłosił Twoją upadłość. Dlatego podaj we wniosku o ogłoszenie upadłości swój numer telefonu lub adres mailowy, w ten sposób znacznie ułatwisz syndykowi kontakt.

Kim jest sędzia – komisarz

Zostanie wyznaczony tylko w przypadku, jeżeli sąd uzna, że Twoje postępowanie upadłościowe powinno być prowadzone w zwykłym trybie. Sędzią – komisarzem jest sędzia zawodowy, asesor sądowy lub referendarz sądowy. Dlatego w przeciwieństwie do syndyka nie będzie kontaktował się z Tobą ani osobiście ani telefonicznie. Jeżeli zajdzie taka potrzeba będzie komunikował Ci swoje decyzje w formie postanowień, zarządzeń lub wezwań.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

– **Czy jako przedsiębiorca mogę skorzystać z upadłości konsumenckiej?**

NIE. Wniosek o upadłość konsumencką możesz złożyć nie wcześniej niż po wykreśleniu Twojego wpisu z ewidencji działalności gospodarczej.

– **Czy wierzyciel może złożyć wniosek o ogłoszenie mojej upadłości?**

NIE. To Twój przywilej. Jedynie wyjątkowo wobec osób, które w przeszłości prowadziły działalność gospodarczą, wniosek o ogłoszenie upadłości może zostać złożony również przez wierzyciela. Jest to możliwe tylko w okresie jednego roku od dnia wykreślenia wpisu z ewidencji działalności gospodarczej.

– **Mam tylko jednego wierzyciela – czy mogę wnieść o ogłoszenie upadłości?**

TAK. Wniosek o ogłoszenie upadłości możesz złożyć nawet jeżeli masz tylko jednego wierzyciela.

– **Czy mogę złożyć wspólny wniosek z moim współmałżonkiem?**

NIE. Postępowania upadłościowe współmałżonków mogą się jednak toczyć znacznie sprawniej, jeżeli sąd ogłosi obie upadłości w tym samym dniu i wyznaczycy w obu sprawach tego samego syndyka. Dlatego jeżeli zarówno Ty jak i Twój współmałżonek nosicie się z zamiarem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, złożcie swoje odrębne wnioski w tym samym dniu. W treści uzasadnienia koniecznie napiszcie, że prosicie o wyznaczenie tego samego syndyka.

TE DŁUGI MUSZĄ BYĆ SPŁACANE

Postępowanie upadłościowe nie oznacza, że wszystkie długi zostaną umorzone. Zobacz, które muszą być spłacane.

Długi zaciągnięte po ogłoszeniu upadłości

Upadłość dotyczy tylko długów powstałych przed ogłoszeniem upadłości. Oznacza to, że wszystkie zobowiązania, które powstaną po tej dacie musisz regulować w terminach ich płatności, np. czynsz za mieszkanie, opłaty za media, opłaty za telefon itp. Być może w związku z tym będzie konieczna zmiana standardu życia i bardziej oszczędne gospodarowanie swoimi środkami.

Długi alimentacyjne

Nie można liczyć ani na ich umorzenie, ani na rozłożenie na raty. Bieżące alimenty są regulowane przez syndyka z sum uzyskiwanych z potrąceń przychodów dłużnika oraz ze sprzedaży jego majątku. Miesięczna wysokość alimentów płaconych przez syndyka dla każdej osoby uprawnionej nie może jednak przekroczyć minimalnego wynagrodzenia za pracę. Tak samo są traktowane zobowiązania w stosunku do Funduszu Alimentacyjnego.

UWAGA!

Jeżeli Twoje dochody są zbyt niskie i nie masz majątku, z którego sprzedaży syndyk będzie w stanie pokryć bieżące zobowiązania alimentacyjne, długi alimentacyjne będą Cię obciążały po jego zakończeniu.

Długi z tytułu rent i odszkodowań

W postępowaniu upadłościowym nie zostaną umorzone długi, które stanowią rekompensatę za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci. Ich umorzenie byłoby niemożliwe do pogodzenia ze społecznym poczuciem sprawiedliwości.

Długi z orzeczeń w sprawach karnych i wykroczeniowych

Umorzeniu nie podlegają długi, których źródłem jest orzeczenie przez sąd: grzywny, obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, nawiązki, zobowiązania do naprawienia szkody.

Długi umyślnie zatajone

Wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zawierać pełne i prawdziwe informacje, a konsekwencją niedochowania tego obowiązku może być nawet umorzenie postępowania upadłościowego.

PAMIĘTAJ!

Jeżeli w okresie od dnia złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości do dnia jej ogłoszenia będziesz musiał zaciągnąć jakieś nowe zobowiązanie (np. pożyczyć pieniądze) przed zawarciem umowy, koniecznie poinformuj drugą stronę umowy, że złożyłeś wniosek o upadłość. Jeżeli tego nie zrobisz i nie spłacisz długu przed ogłoszeniem upadłości, możesz zostać oskarżony przez swojego wierzyciela o oszustwo.

ZANIM ZŁOŻYSZ WNIOSEK

Nie postępuj pochopnie, a gdy podejmiesz świadomą decyzję przygotuj się solidnie do złożenia wniosku.

Co robić

Musisz wiedzieć jakich masz wierzycieli oraz jakie sumy i w jakich terminach jesteś im dłużny. Nie wyrzucaj więc umów dotyczących pożyczek lub kredytów, których jeszcze nie spłaciłeś, wezwań do zapłaty, czy też korespondencji, którą otrzymujesz z sądu lub od komornika. Wszystkie te dokumenty mogą okazać się niezwykle użyteczne na etapie wypełniania wniosku, szczególnie, gdy masz wielu wierzycieli.

Jeżeli znajdujesz się w szczególnej sytuacji życiowej wynikającej z choroby Twojej lub osób najbliższych, bądź np. jesteś ofiarą przemocy, postaraj się zgromadzić możliwie najszerszą dokumentację opisującą Twoją sytuację życiową. Takie dokumenty załączysz do wniosku o ogłoszenie upadłości bądź przekażesz je syndykowi na etapie przygotowywania projektu planu spłaty wierzycieli.

Czego nie robić

Złym pomysłem jest dalsze pożyczanie pieniędzy w sytuacji, w której już jesteś niewypłacalny. Świadome lub wynikające z rażącego niedbalstwa zwiększanie stanu swojej niewypłacalności np. poprzez zaciąganie faktycznie niemożliwych do spłaty długów będzie skutkowało wydłużeniem twojego planu spłaty wierzycieli.

JAK ZŁOŻYĆ WNIOSEK O OGŁOSZENIE UPADŁOŚCI

Wniosek o ogłoszenie upadłości musisz złożyć na urzędowym formularzu, który możesz pobrać ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości wpisując w przeglądarce internetowej adres:

www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-konsumenci-od-24-marca-2020

Formularz może być wypełniony czytelnym pismem odręcznym. Lepiej jednak skorzystaj z komputera. To znacznie przyspieszy uzupełnianie wniosku i zmniejszy ryzyko jego nieczytelności.

PAMIĘTAJ!

- Wniosek musi zostać złożony na formularzu.
- Możesz rozszerzyć pola, jeżeli informacje, które chcesz wpisać nie mieszczą się.
- Możesz zmienić rozmiar oraz krój czcionki.
- Jeśli dane pole nie dotyczy Cię lub powinno pozostać puste, przekreśl je.

Do wniosku dołącz dokumenty, które będą potwierdzały informacje, które podałeś w treści wniosku. Mogą to być umowy, na podstawie których zaciągałeś długi, wezwania do zapłaty, nakazy sądowe, postanowienia o wszczęciu egzekucji i zajęcia egzekucyjne, a jeżeli powołałeś się na problemy zdrowotne, także dokumenty dotyczące Twojego stanu zdrowia.

Wypełniony i podpisany wniosek wyślij pocztą lub osobiście złóż go w biurze podawczym właściwego sądu.

Dane adresowe właściwego dla Ciebie sądu upadłościowego uzyskasz telefonicznie lub mailowo w Biurze Obsługi Interesantów (BOI) najbliższego sądu. Dane kontaktowe BOI z łatwością znajdziesz na stronie internetowej każdego sądu.

Potem już tylko cierpliwie czekaj na kontakt ze strony syndyka. Jeżeli źle wypełniłeś wniosek lub zapomniałeś dokonać opłaty sąd wyśle do Ciebie wezwanie, w którym napisze co musisz poprawić lub uzupełnić. Na odpowiedź będziesz miał 7 dni.

PAMIĘTAJ!

- Do wniosku o ogłoszenie upadłości dołącz potwierdzenie uiszczenia opłaty od wniosku w kwocie 30 zł. Numer konta do uiszczenia opłaty sądowej znajdziesz na stronie internetowej sądu, który jest właściwy do ogłoszenia Twojej upadłości.
- Niezbędnym załącznikiem do wniosku jest jego odpis. To drugi egzemplarz lub zwykła kserokopia wniosku oraz wszystkich załączników do wniosku.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

– **Pracuję i mieszkam za granicą – czy mogę złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości w Polsce?**

TAK. Pod warunkiem, że Twoja praca za granicą ma charakter dorywczy i przebywasz tam jedynie czasowo. Wniosek o ogłoszenie upadłości składa się w tym kraju z którym jesteś najbardziej związany, np. tam gdzie jest Twoje zwykłe miejsce pobytu lub najważniejsze składniki Twojego majątku. Jeśli przebywasz za granicą, powinieneś wyjaśnić we wniosku o ogłoszenie upadłości dlaczego składasz wniosek w Polsce.

– **Czy sąd może nie uwzględnić mojego wniosku o ogłoszenie upadłości?**

TAK. Sąd może oddalić Twój wniosek w przypadku, jeżeli z jego treści nie będzie wynikać, że jesteś osobą niewypłacalną. Jeśli zostaniesz wezwany do uzupełnienia braków w uprzednio złożonym wniosku i nie wykonasz tego prawidłowo w określonym terminie, sąd zwróci Twój wniosek. Możesz wtedy składać wniosek ponownie. Jeżeli masz miejsce zwykłego pobytu za granicą Twój wniosek może zostać odrzucony.

– **Czy mogę wycofać się z upadłości po jej ogłoszeniu?**

TAK. Możliwość oddłużenia w upadłości konsumenckiej to Twoje prawo i przywilej. Możesz więc w każdym czasie zmienić decyzję i żądać umorzenia postępowania upadłościowego. Istnieją jednak dwa wyjątki. Pierwszy dotyczy sytuacji, w której umorzenie postępowania prowadziłoby do pokrzywdzenia wierzycieli. Drugi – jeżeli prowadziłeś działalność gospodarczą i Twoje postępowanie upadłościowe zostało ogłoszone z wniosku wierzyciela.

– **Czy postępowanie upadłościowe może być umorzone wbrew mojej woli?**

TAK. Postępowanie zostanie umorzone jeśli nie wskażesz lub nie wydasz syndykowi całego majątku i niezbędnych dokumentów. Stanie się tak również jeśli we wniosku o ogłoszenie upadłości podasz niezgodne z prawdą lub niepełne dane albo w inny sposób nie wykonasz ciężących na Tobie obowiązków. Chodzi jednak tylko o umyślne, a nie przypadkowe działanie lub zaniechanie oraz dotyczące kwestii istotnych w postępowaniu.

KOSZTY POSTĘPOWANIA

Opłata od złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości wynosi 30 zł. Do tego dochodzą jednak koszty wynagrodzenia syndyka oraz partycypacja w kosztach prowadzenia kancelarii syndyka. Jeżeli Twoja sprawa nie będzie skomplikowana i nie masz wielu wierzycieli, koszty uproszczonego postępowania upadłościowego nie powinny przekroczyć 4 do 7 tys. zł. W przypadku spraw skomplikowanych, gdy w grę wchodzi nieruchomości i duży majątek, koszty mogą przekroczyć nawet 10 tys. zł.

KTO SIĘ DOWIE O UPADŁOŚCI

Jeżeli zdecydujesz się na oddłużenie poprzez upadłość, musisz być świadomy ograniczeń Twojego prawa do prywatności. Informacja o Twojej upadłości zostanie publicznie obwieszczona, a ujawnione dane będą obejmować nie tylko imię i nazwisko, ale także PESEL oraz adres zamieszkania.

Informację o upadłości syndyk przekaże Twojemu pracodawcy, by oddawał mu część Twojego wynagrodzenia. O upadłości będzie można też dowiedzieć się z ogłoszeń syndyka o sprzedaży Twojego majątku.

Dostęp do akt postępowania będą mieli Twoi wierzyciele. Będą mogli zapoznać się nie tylko z danymi dotyczącymi zadłużenia, ale również z informacjami związanymi ze stanem Twojego zdrowia oraz dotyczącymi relacji z osobami najbliższymi – o ile takie informacje zostaną przekazane do sądu lub do syndyka.

UWAGA!

**Jeżeli nie akceptujesz zasad ograniczeń prywatności
nie składaj wniosku o ogłoszenie upadłości.**

CO Z MAJĄTKIEM

Upadłość konsumencka nie pozwoli Ci na zachowanie wartościowego majątku ponieważ musi on zostać spieniężony w celu spłaty Twoich wierzycieli. Syndyk sprzeda zarówno majątek, który miałeś w dniu ogłoszenia upadłości jak i ten, który ewentualnie uzyskasz po ogłoszeniu upadłości (np. w drodze darowizny). Od tej ogólnej zasady istnieją jednak istotne wyjątki. Zobacz czego nie zachowasz, a co możesz zatrzymać.

Majątek ruchomy

Wyposażenie domu lub mieszkania nie będzie podlegać sprzedaży przez syndyka, jeżeli jest to standardowe wyposażenie nie mające charakteru luksusowego. Nie stracisz również przedmiotów służących do nauki lub przedmiotów codziennego użytku, jeżeli mogą być sprzedane tylko znacznie poniżej ich wartości, ale zachowują dla Ciebie znaczną wartość użytkową (może to być średniej klasy rower lub komputer). Zachowasz również narzędzia niezbędne do osobistej pracy, żywność, czy ubrania.

Sprzedaży przez syndyka podlegać będzie jednak pojazd mechaniczny, którego jesteś właścicielem (np. samochód, motocykl, motorower), chyba że jest on niezbędny z uwagi na niepełnosprawność Twoją lub członka Twojej rodziny. Syndyk może jednak zezwolić na korzystanie z pojazdu do czasu jego sprzedaży.

Wynagrodzenie

Jeżeli pracujesz, bez względu na formę zatrudnienia, możesz zachować pieniądze w wysokości odpowiadającej kwocie, która nie podlega potrąceniu w postępowaniu upadłościowym. Ochronie podlega połowa Twojego wynagrodzenia, nie mniej jednak niż kwota opowiadająca minimalnemu wynagrodzeniu za pracę.

Korzystanie z rachunku bankowego

Niektóre banki niezwłocznie po powzięciu wiedzy o ogłoszeniu Twojej upadłości mogą zablokować Twój rachunek bankowy do czasu złożenia stosownych dyspozycji przez syndyka. Przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości sprawdź jakie procedury obowiązują w Twoim banku. Po ogłoszeniu upadłości skontaktuj się z syndykiem w celu ustalenia zasad korzystania z rachunku bankowego.

Emerytura i renta

Podlegają ochronie w wysokości 75% świadczenia. Minimalna kwota, która zostanie pozostawiona do Twojej dyspozycji nie może być jednak niższa niż 825 zł netto.

500+ i inne świadczenia

W postępowaniu upadłościowym pełnej ochronie podlegają m.in. świadczenia z pomocy społecznej, alimentacyjne, rodzinne i wychowawcze (w tym 500+); dodatki rodzinne, pielęgnacyjne i porodowe; jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka.

Nieruchomości

Upadłość konsumencka nie pozwoli Ci na zachowanie żadnej nieruchomości. Twoje mieszkanie zostanie sprzedane.

UWAGA!

Przystępuje Ci ochrona przed bezdomnością. Jeżeli jesteś właścicielem domu lub mieszkania, w którym zamieszkujesz po ogłoszeniu upadłości będziesz mógł wraz z bliskimi dalej tam mieszkać, ale nie dłużej niż do czasu sprzedaży nieruchomości przez syndyka. Zakres korzystania oraz czas korzystania z nieruchomości określi na Twój wniosek sąd. Z sumy uzyskanej ze sprzedaży sąd może wydzielić kwotę, która pozwoli Ci wynająć mieszkanie na okres od roku do 2 lat. W przypadku jeżeli korzystasz z mieszkania na podstawie umowy najmu lub innego zbliżonego stosunku prawnego, ogłoszenie upadłości nie wpływa na Twoje prawa i obowiązki względem wynajmującego po ogłoszeniu upadłości. Oznacza to, że możesz dalej korzystać z mieszkania, ale musisz też opłacać czynsz, nawet jeśli przed ogłoszeniem upadłości miałeś zaległości z tego tytułu.

CO Z WIERZYCIELAMI

Po ogłoszeniu upadłości wierzyciele nie będą mogli wszczynać nowych postępowań sądowych i egzekucyjnych przeciwko Tobie. Jeżeli upadłość będzie prowadzona w trybie zwykłym, wszystkie postępowania sądowe skierowane przeciwko Tobie zostaną zawieszane. W przypadku upadłości w trybie uproszczonym, postępowania mogą być kontynuowane, jednakże w Twoje miejsce wstąpi do nich syndyk.

Po ogłoszeniu upadłości właściwą ścieżką dochodzenia zapłaty długów przewidzianą dla wierzycieli jest zgłoszenie ich syndykowi. Dlatego Twoi wierzyciele po ogłoszeniu upadłości powinni zaniechać dokonywania jakichkolwiek czynności związanych z windykacją należności bezpośrednio od Ciebie. Dotyczy to zarówno windykacji telefonicznej jak bezpośredniej.

PLAN SPŁATY WIERZYCIELI

Plan spłaty wierzycieli jest najważniejszym dokumentem w konsumenckim postępowaniu upadłościowym. To postanowienie, w którym sąd ustali:

- czy doprowadziłeś do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększyłeś jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa;
- w jakim zakresie Twoje zobowiązania będą podlegać umorzeniu;
- w jakim zakresie oraz w jakim okresie będziesz zobowiązany spłacać pozostałe zobowiązania.

Po stwierdzeniu przez sąd wykonania przez Ciebie planu spłat wierzycieli wszystkie nieuregulowane przez Ciebie zobowiązania zostaną definitywnie umorzone. Będziesz wolny od wszelkich ograniczeń oraz obowiązków związanych z upadłością konsumencką.

PYTANIA I ODPOWIEDZI

– Jak długi będzie plan spłaty wierzycieli?

Jeżeli do powstania niewypłacalności doszło bez Twojej winy lub nieumyślnie, podstawowy okres realizacji planu spłaty wierzycieli wynosi 3 lata. Sąd może jednak skrócić ten okres do 2 lat lub 1 roku. Ale jeżeli do Twojej niewypłacalności doprowadziłeś umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, plan spłaty wierzycieli będzie realizowany w okresie od 3 do 7 lat.

– Jaka będzie miesięczna wysokość rat?

Wysokość miesięcznej raty planu spłaty wierzycieli określi dla Ciebie sąd. Mechanizm jest prosty. Od Twoich możliwości zarobkowych odejmuje się niezbędne koszty utrzymania. Jeżeli masz na utrzymaniu inne osoby, uwzględnia się również te koszty. Przy obliczaniu Twojej zdolności do spłat uwzględnia się dochody współmałżonka oraz innych osób, z którymi wspólnie prowadzisz gospodarstwo domowe.

PAMIĘTAJ!

Sąd nie zawsze będzie się kierował wysokością Twoich faktycznych zarobków. Jeżeli są one istotnie zaniżone lub w ogóle pozostajesz bez pracy, sąd ustali Twoje możliwości dochodowe kierując się np. wysokością wynagrodzeń na stanowiskach, na które mógłbyś aplikować, nawet jeżeli związane są one z niższymi kwalifikacjami niż posiadasz.

– Kto może uzyskać umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli?

Umorzenie zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli ma charakter zupełnie wyjątkowy. Może mieć miejsce tylko jeżeli Twoja sytuacja osobista w sposób oczywisty wskazuje, że jesteś trwale niezdolny do jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli. Najczęstszym przypadkiem kwalifikującym do takiego umorzenia będzie sytuacja prowadzącego jednoosobowe gospodarstwo domowe emeryta, który uzyskuje świadczenie zbliżone do najniższej emerytury.

– Co to jest warunkowe umorzenie zobowiązań.

W każdym przypadku innym niż umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłat wierzycieli, sąd w braku możliwości ustalenia planu spłaty wierzycieli będzie dokonywał warunkowego umorzenia Twoich zobowiązań. Sąd w ten sposób stwierdza, że obecnie nie jesteś w stanie spłacać zobowiązań, ale nie jest wykluczone, że w okresie 5 lat Twoja sytuacja finansowa się poprawi (np. znajdziesz lepszą pracę lub odziedziczysz majątek). Wówczas zostanie ustalony plan spłaty wierzycieli w oparciu o nowe dane wskazujące na możliwość spłaty zadłużenia ustalonego w postępowaniu upadłościowym. W całym 5 letnim okresie warunkowego umorzenia zobowiązań będziesz musiał realizować obowiązki i stosować się do ograniczeń jak przy realizacji planu spłaty wierzycieli, o których mowa poniżej.

– Jakie są ograniczenia i obowiązki w okresie realizacji planu spłaty wierzycieli?

Będziesz musiał m.in. składać coroczne sprawozdania ze swojej sytuacji majątkowej i zawodowej, obejmujące takie informacje jak: osiągnięte przychody, nabyte składniki majątkowe o wartości wyższej niż przeciętne wynagrodzenie, swoje możliwości zarobkowe, wydatki potrzebne na utrzymanie.

– Czy plan spłaty wierzycieli może zostać zmieniony?

Plan spłaty wierzycieli może być w okresie jego realizacji zmieniony na wniosek Twój lub wierzycieli. Zmiany mogą prowadzić do zmiany wysokości rat, wydłużenia okresu planu spłaty wierzycieli, a nawet umorzenia zobowiązań.

PAMIĘTAJ!

Sąd nie będzie mógł zmienić planu spłaty wierzycieli na Twoją niekorzyść, jeżeli polepszenie Twojej sytuacji materialnej będzie wynikało ze zwiększenia się wynagrodzenia za pracę lub innych dochodów uzyskiwanych z osobiście wykonywanej działalności zarobkowej.

KONSUMENCKIE POSTĘPOWANIE UKŁADOWE

Upadłość konsumencka nie jest jedynym sposobem, który umożliwi Ci rozwiązanie problemów z długami. Jeżeli Twoje dochody pozwolą na spłatę zobowiązań po ich rozłożeniu na dłuższy okres, najlepszym rozwiązaniem może okazać się konsumenckie postępowanie układowe. Pozwoli ono uchronić Twój majątek przed egzekucją.

Czym jest układ konsumencki

To forma porozumienia pomiędzy Tobą, a Twoimi wierzycielami. Układ nie wymaga akceptacji ze strony wszystkich wierzycieli, a jedynie ich większości. Jest skuteczny tylko wtedy, gdy zostanie zatwierdzony przez sąd. Układ w przeciwieństwie do upadłości pozwoli Ci na zachowanie co najmniej części Twojego majątku.

Składając do sądu wniosek o otwarcie konsumenckiego postępowania układowego masz obowiązek zaproponować wstępne propozycje układowe. Musisz określić w jakiej wysokości oraz w jakich terminach chciałbyś spłacić długi.

Wniosek o otwarcie postępowania układowego może złożyć tylko niewypłacalny konsument. Będzie uwzględniony pozytywnie, gdy Twoje możliwości zarobkowe i sytuacja zawodowa wskazują na zdolność pokrycia kosztów postępowania o zawarcie układu oraz na możliwość zawarcia i wykonania układu z wierzycielami.

PAMIĘTAJ!

O układ konsumencki nie możesz się ubiegać, jeżeli więcej niż 15% Twoich długów ma charakter sporny.

Jakie są koszty postępowania układowego

Składając wniosek o otwarcie postępowania układowego musisz uiścić nie tylko opłatę w wysokości 30 zł, ale także zaliczkę na wydatki takiego postępowania. Odpowiada ona wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (bez wypłat nagród z zysku) w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Dla przykładu w 2021 r. zaliczka wynosi 5 456,24 zł.

UWAGA!

Jeżeli dojdzie do zawarcia układu, będziesz dodatkowo musiał ponieść koszty związane z wynagrodzeniem nadzorcy sądowego. Wysokość tego wynagrodzenia wynosi od 1% do 15% każdej z rat wynikających z układu. Im wyższa będzie kwota, którą zgodnie z układem będzie wypłacona na rzecz wierzycieli, tym niższy procent będzie miał zastosowanie. Przykładowo, jeżeli zgodnie z układem będziesz zobowiązany zapłacić wierzycielom łącznie kwotę 100 000 zł, wysokość wynagrodzenia nadzorcy układu wyniesie 15 000 zł. Gdy kwota ta będzie wynosić 800 000 zł, wynagrodzenie wyniesie 30 000 zł. Do tego należy doliczyć VAT (23%).

Wniosek o otwarcie postępowania układowego

Składa się go na formularzu, który jest niemal identyczny jak formularz wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. Są jednak dwie różnice. Pierwsza polega na obowiązku wskazania wstępnych propozycji układowych. Druga związana jest z uzasadnieniem, w którym oprócz wykazania niewypłacalności należy skoncentrować się na uprawdopodobnieniu Twojej zdolności do sfinansowania układu. Musisz przekonać sąd, że przedstawione przez Ciebie wstępne propozycje układowe są na tyle atrakcyjne, że powinny uzyskać akceptację wierzycieli. Formularz wniosku można pobrać ze strony internetowej:

www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-konsumenci-od-24-marca-2020

Kim jest nadzorca sądowy

W postępowaniu układowym nie ma syndyka. Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie procedury niezbędnej do zawarcia układu i udzielenie Ci pomocy w przygotowaniu ostatecznych propozycji układowych jest nadzorca sądowy – licencjonowany doradca restrukturyzacyjny.

Jak wyglądają propozycje układowe

Najczęściej będą obejmować odroczenie terminu spłaty Twoich długów, rozłożenie ich na raty, jak ich redukcję. Propozycje układowe powinny być:

- na tyle korzystne dla Ciebie, abyś miał możliwość sfinansowania ich z własnych dochodów i dobrowolnej sprzedaży części swojego majątku;
- na tyle korzystne dla Twoich wierzycieli, aby proponowane warunki spłaty długów były dla nich lepsze niż to, na co mogliby liczyć w przypadku Twojej upadłości.

Jak przyjmowany jest układ

Odbywa się to w drodze głosowania przeprowadzonego na zorganizowanym przez nadzorcę sądowego zgromadzeniu wierzycieli. Aby układ został przyjęty, za jego poparciem musi wypowiedzieć się większość głosujących wierzycieli, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wszystkich wierzytelności. Tak przyjęty układ musi jeszcze zostać zatwierdzony przez sąd.

UWAGA!

Sąd umorzy Twoje postępowanie układowe, jeżeli:

- **nie będziesz realizował ciężących na tobie obowiązków;**
- **gdy stracisz pracę i nie znajdziesz nowego odpowiedniego zatrudnienia;**
- **w terminie sześciu miesięcy od dnia otwarcia postępowania nadzorca sądowy nie złoży do sądu wniosku o zatwierdzenie układu.**

PYTANIA I ODPOWIEDZI

– **Czy mój kredyt hipoteczny może być objęty układem?**

TAK. Ale tylko wtedy, gdy bank wyrazi na to zgodę. Pamiętaj zatem, żeby propozycje układowe adresowane dla banku były bardziej atrakcyjne niż to, na co może on liczyć, jeżeli ogłosisz upadłość lub w przypadku skierowania sprawy do komornika.

– **Czy wiadomo z góry jak długo będę spłacał układ?**

TAK. Przepisy limitują maksymalny okres przewidziany na realizację układu do 5 lat. Jedyny wyjątek dotyczy wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo (zastaw, hipoteka). Jeżeli wierzyciel posiadający taką wierzytelność (np. bank posiadający hipotekę na Twoim mieszkaniu) wyrazi zgodę na objęcie jego wierzytelności układem, będzie ona mogła być spłacana dłużej niż 5 lat.

– **Czy będę osobiście spłacał wierzycieli?**

NIE. Zajmie się tym nadzorca sądowy. To jemu będziesz przekazywać wynikające z układu raty płatności. Nadzorca potrąci z nich należne mu wynagrodzenie, pozostałą część przekaże w odpowiednich kwotach na rzecz poszczególnych wierzycieli.

– **Czy możliwa jest zmiana układu?**

TAK. Jeżeli po zawarciu układu Twoja sytuacja finansowa trwale się pogorszy, będziesz mógł wystąpić do sądu o zmianę układu. Wymaga to jednak ponownego głosowania przez wierzycieli i uzyskania takich samych większości jak te, które były konieczne do jego zawarcia.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl